

Brussel 2040 - Volt België verkiezingsprogramma voor de van het Brussels Gewestelijk Parlement

Context en achtergrond

Na een fase van ideeën verzamelen aan de basis in het najaar van 2022, waarin zowel Volt-leden als externe burgers ideeën konden indienen om een verkiezingsprioriteit te worden voor de verkiezingen van 2024, organiseerden we in december 2022 een democratisch referendum om onze top 10 verkiezingsprioriteiten te kiezen. Na het referendum heeft een team van meer dan 30 Volt-leden, interne en externe deskundigen en burgers samen de specifieke teksten opgesteld voor de hoofdprioriteiten en sub prioriteiten die tijdens het referendum zijn gekozen. Deze specifieke teksten werden vervolgens besproken tijdens evenementen en op onze algemene vergadering in april 2023 in Namen, waar we formeel over de definitieve teksten stemden. Daarom zijn de teksten die hier worden gepresenteerd al officieel aangenomen als ons verkiezingsprogramma voor 2024. In de komende maanden zal er nog een amendementenfase zijn voor kleine correcties, zonder de hoofdprioriteiten te veranderen die in het democratische referendum zijn gekozen.

Top 10 Regional Election

 01 Regional infrastructure and connectivity with an emphasis on investments in green infrastructure	 06 Climate Change Mitigation
 02 Mobility and Public Transport	 07 Equal Opportunities
 03 Tax Justice	 08 Housing and city planning
 04 Energy Transition	 09 More competences to the EU + Reform Brussels
 05 The future of Education	 10 Citizen Participation

FUTURE MADE IN EUROPE

Contact: policy@voltbelgium.org

Verkiezingsprioriteit 1: investeringen in groene en veerkrachtige infrastructuur

Als Brussel, België en Europa over 15 jaar zowel economisch als ecologisch welvarend willen zijn, en we gezonde leefbare milieumomstandigheden willen hebben in onze regio's en steden, moeten we investeringen in duurzame en veerkrachtige infrastructuur versnellen en verhogen.

Klimaatwetgeving is infrastructuurwetgeving: We bouwen klimaatmissies af via positieve investeringen in **infrastructuur** om Europa in 2040 klimaatneutraal te maken. De **transportsector is** de enige sector in Europa waar [de uitstoot de afgelopen decennia is toegenomen in plaats van afgenomen](#). Duurzame infrastructuur zoals spoorweginfrastructuur kan tegelijkertijd **klimaat, banen en gelijkheid** aanpakken en maakt het mogelijk om klimaatneutraliteit en **economische groei** naast elkaar te laten bestaan. Infrastructuur, zoals het spoor, **verbindt mensen**. Verder breiden we investeringen in nationale en grensoverschrijdende **elektriciteitsnetten** uit (uitgewerkt in verkiezingsprioriteit 4: Energietransitie).

Als we besluiten om te investeren in infrastructuur, moeten we investeringen doen die niet alleen onze generatie helpen, maar ook de volgende generatie en de volgende twee en drie generaties. We moeten **rentmeesters zijn van de economie, het milieu en onze gezondheid**. We moeten ervoor zorgen dat de lucht die we inademen schoon is, dat het water dat we drinken schoon is en dat de toekomst van onze kinderen duurzamer, welvarender en meer inclusief is dan de realiteit van vandaag.

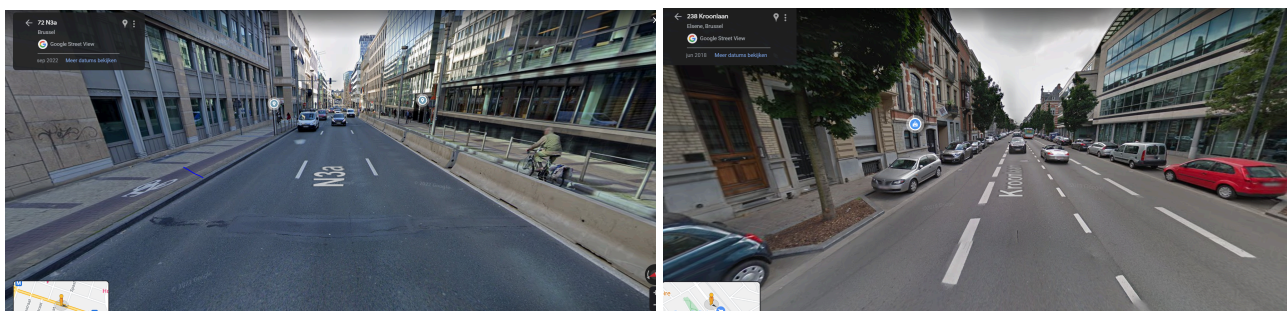
Vlaanderen en Europa hebben de beste en meest duurzame infrastructuur ter wereld nodig om een economische grootmacht te worden: Daarom moeten we onze investeringen in infrastructuur, vooral duurzame infrastructuur, aanzienlijk versnellen. België moet zijn **transport-, energie- en communicatienetwerken** moderniseren en revolutioneren om competitief te blijven.

Infrastructuur verbindt mensen : Infrastructuur bevordert sociale inclusie en gelijkheid. Van spoorwegen tot communicatienetwerken tot energienetwerken, infrastructuur maakt het verkeer van goederen, diensten en informatie mogelijk, wat economische groei en ontwikkeling stimuleert. Investeren in moderne en duurzame infrastructuur, waaronder spoorvervoer zoals nachttreinen of hogesnelheidstreinen en communicatienetwerken zoals 5G, kan ons helpen om meer verbonden en veerkrachtige gemeenschappen te creëren. Door te zorgen voor

snelle en betrouwbare connectiviteit, zowel offline als online, kunnen we mensen en gemeenschappen over grenzen heen met elkaar verbinden, de uitwisseling van ideeën en kennis bevorderen en nieuwe technologieën ondersteunen die het leven van mensen kunnen verbeteren.

Hoofdvoorstel 1: Revolutie van de infrastructuur voor voetgangers en fietsers.

We erkennen het werk van de huidige Brusselse regering, dat heeft geleid tot [een meer dan verdubbeling van het aantal fietsers tussen 2019 en 2022](#). Maar laten we realistisch zijn: **Brussel is nog geen fietsstad, en veel van de oplossingen van de huidige administratie waren slecht ontworpen en uitgevoerd, en misten aspecten zoals het comfort en de veiligheid van fietsers.** Het is tijd voor een meer versnelde verandering en tijd om beter te kijken naar **Europese Best Practices** zoals echte fietssteden zoals Utrecht in Nederland.

Figuur: (Links) N3a tussen Maalbeek en Kunst-wet. 3 grote rijstroken voor auto's in één richting. 2 zeer kleine rijstroken voor fietsers. **(Rechts)** Kroonlaan in Etterbeek/Elsene zonder fietsinfrastructuur.

We moeten out of the box denken en verouderde normen verwerpen die auto's voorrang geven op mensen. We willen Brussel veranderen van een koningsstad voor automobilisten in een koninginnenstad voor voetgangers en fietsers. Het weghalen van rijbanen en deze omvormen tot fietspaden, en het uitbreiden van autoluwe en autovrije zones in de stad kunnen ons helpen om dit doel te bereiken. Studies hebben aangetoond dat dergelijke veranderingen kunnen leiden tot minder files, luchtvervuiling en minder verkeersdoden. Minder files zal ook enorm gunstig zijn voor automobilisten en de luchtvervuiling verminderen: ook mensen die in een auto rijden ademen onze lucht in en worden ziek en opgenomen in ziekenhuizen als gevolg van verkeersgerelateerde luchtvervuiling.

Bouw en de fietsers komen! We stellen voor om tussen 2025 en 2030 meer dan **50 kilometer aan fietspaden van minstens 4 meter breed aan te leggen** in de Brusselse regio en **100 kilometer** tegen 2040. Zo krijgen fietsers de ruimte om zich veilig en duurzaam te verplaatsen. Door te investeren in nieuwe fietsinfrastructuur kunnen we ook het aantal volwassenen en kinderen verminderen die voor hun vervoer afhankelijk zijn van de auto, soms omdat ze fietsen onveilig of ongezond vinden vanwege de luchtvervuiling.

Te veel voetgangers en fietsers sterven op onze wegen, vaak na aanrijdingen veroorzaakt door automobilisten. Te veel volwassenen en kinderen maken (ironisch genoeg) gebruik van de auto omdat ze Brussel niet veilig genoeg vinden om te fietsen. Te veel volwassenen en kinderen gebruiken (ironisch genoeg) de auto omdat ze de lucht die ze in Brussel inademen te vervuild en ongezond vinden om in te fietsen.

Maar we mogen **voetgangers** niet vergeten. We moeten trottoirs uitbreiden en straten herontwerpen om voetgangers en fietsers voorrang te geven en van elkaar te scheiden. Dit zal leiden tot een prettigere en plezierigere buurt om te wandelen voor iedereen.

Brede fietspaden in Utrecht - foto © Urban Cycling Institute (links), Gemeente Utrecht (rechts)

Financiering: De fileheffing (zie Verkiezingsprioriteit 2) die we zullen invoeren, zal een extra opbrengst van 0,5 miljard euro/jaar of € 7,5 miljard in de komende 15 jaar voor het Brussels Gewest opleveren. We stellen voor om de komende 15 jaar 2,5 miljard euro te besteden aan fietsinfrastructuur, bovenop het reeds toegewezen en geplande budget.

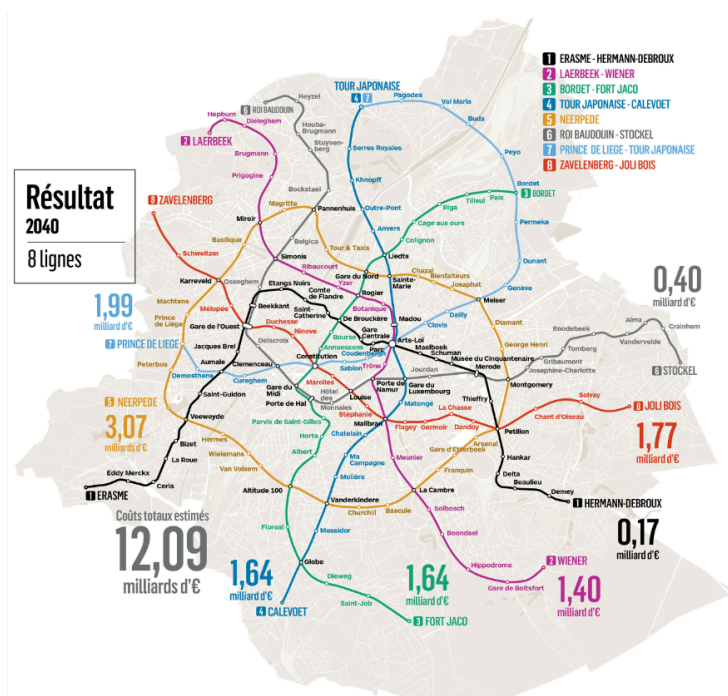
Hoofdvoorstel 2: Het metronetwerk in Brussel uitbreiden. Waar dit niet haalbaar is, moeten trams of GEN-achtige systemen/S-treinen als alternatief worden gebouwd.

Om te voldoen aan de aanbevelingen van de WHO op het gebied van lichaamsbeweging, luchtvervuiling, geluidsoverlast en toegankelijkheid van groene ruimten, moeten we niet alleen onze fiets- en voetgangersinfrastructuur enorm uitbreiden, maar ook het openbaar vervoer verbeteren, met name het stedelijk spoorvervoer.

Stedelijk treinvervoer heeft een groter potentieel om passagiers aan te trekken dan bussen en daarom moeten we ons richten op de ontwikkeling van een robuust stedelijk treinvervoer netwerk dat niet alleen ten goede komt aan onze generatie, maar ook aan de volgende generaties.

[Het voorgestelde metronetwerk in dit artikel van L'Echo](#) zien we als een ideaal einddoel om naar te streven. We willen echter verduidelijken dat de technische haalbaarheid van sommige lijnen mogelijk niet erg goed is en **we geven prioriteit aan de aanleg van nieuwe metrolijnen met een robuuste technische haalbaarheid en het hoogste potentieel aan passagiersvolume.** Op plaatsen waar het niet haalbaar of extreem moeilijk lijkt om de metrolijn aan te leggen, kan een oppervlakte tram of RER-achtig systeem als alternatief worden onderzocht.

Naast het interne stedelijke spoornetwerk van Brussel stellen we ook voor om **de connectiviteit met andere regio's in België te verbeteren.** We willen bijvoorbeeld een spooroplossing (metrolijn, tram of lightrail) van Brussel naar Leuven via Tervuren. Een van de opties is om metrolijn 5 uit te breiden van Herman-Debroux naar Leuven via Tervuren en Bertem. Dit creëert ook massale duurzame woonmogelijkheden op deze as tussen Leuven en Brussel en kan deze regio's opwaarderen. Als de uitbreiding van metrolijn 5 naar Leuven niet haalbaar lijkt, dan moeten we kiezen voor een tram- of lightrailverbinding.

Figuur: De Metro-oplossing besproken in het artikel van L'echo. We zien dit als een idealistisch einddoel, maar willen **prioriteit geven aan lijnen met het hoogste passagiersvolume, modal-shift potentieel en robuuste technische haalbaarheid.**

Financiering: De fileheffing (zie verkiezingsprioriteit 2) die we zullen invoeren, zal de komende 15 jaar 0,5 miljard euro per jaar of 7,5 miljard euro aan extra inkomsten opleveren. We stellen voor om de komende 15 jaar 5 miljard euro te besteden aan de metro en andere stedelijke spoorinfrastructuur, bovenop het al toegewezen en geplande budget. Daarnaast vragen we om cofinanciering van andere regionale overheden, de nationale overheid, de Europese Commissie en de private sector.

Hoofdvorstel 3: Veerkrachtige en duurzame waterinfrastructuur om droogte en overstromingen tegen te gaan

Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat de meest effectieve maatregel om zowel droogtes als overstromingen te verminderen het verminderen van het percentage betonoppervlak is. Dit bevordert het doorsijpelen van water naar de lagere grondwaterlagen. Hierdoor kan de waterreserve in perioden van droogte worden vergroot (veel meer dan door het waterverbruik te verminderen) en wordt ook de hoeveelheid infiltrerend regenwater vergroot, waardoor het risico op overstromingen afneemt. Dit moet grondig worden meegenomen in alle infrastructuurprojecten.

In steden moet de ruimte voor parkeerplaatsen en auto's worden verminderd en op het platteland moet meer landbouwgrond worden omgezet in bos. Daarnaast moeten mensen worden gestimuleerd om zoveel mogelijk grasland en bomen op hun eigen terrein te hebben.

De regionale overheid moet beginnen met **bewustwordingscampagnes om het belang van infiltratie voor het beperken van zowel droogte als overstromingen onder de aandacht te brengen.**

Bovendien moet de bestaande **waterinfrastructuur**, zoals rivieren, kanalen en stuwdammen, veerkrachtiger en flexibeler worden gemaakt om het hoofd te kunnen bieden aan extremere overstromingen en droogte. Specifiek voor Brussel onderzoeken we de mogelijkheden om **ondergrondse delen van de Zenne open te stellen voor de oppervlakte** in een groene voetgangerszone, volgens de beste Europese praktijken van Gent en Utrecht.

Verkiezingsprioriteit 2: Mobiliteit en openbaar vervoer

Het probleem van verkeersopstoppingen en de negatieve impact ervan op de samenleving is een groeiende zorg in veel regio's, en Brussel is geen uitzondering. Het overmatig gebruik van de auto leidt niet alleen tot financiële verliezen en verkeersincidenten, maar draagt ook bij tot een slechte luchtkwaliteit en stedelijke wildgroei. Om deze uitdagingen aan te pakken, moet de overheid/regio haar mobiliteitsplan herbekijken en overschakelen op duurzamere en milieuvriendelijkere vervoerswijzen. Naast betaalbaar openbaar vervoer en beter operationeel beheer van bestaande trein- en openbaarvervoersystemen, zijn de aanleg van meer fietspaden en het faciliteren van fietsdeling, 24/7 stedelijk openbaar vervoer, elektrische autodeelsystemen, fileheffingen en maandelijkse autoloze zondagen essentiële elementen in de mix. Door een meer holistische benadering van mobiliteit te omarmen, kan Brussel leefbaardere en duurzamere steden creëren, kosten besparen en economische groei stimuleren, en dit alles terwijl de gezondheid en het welzijn van de burgers wordt verbeterd.

Hoofdvorstel 1: 24/7 betaalbaar openbaar stadsvervoer per spoor in Brussel en de voorsteden

(1) Het succes van Europese best practices implementeren in Brussel. Brussel kan nog veel leren om zijn openbaar vervoersysteem verder te verbeteren. In Kopenhagen rijdt de metro 24/7 en in Praag rijden de trams 24/7. Hoewel er in Brussel een nachtnet van bussen is, biedt het uitbreiden van de bedrijfsuren van het tram- of metrosysteem naar 24/7 aanzienlijk meer comfort voor de passagiers, wat ons als burgers meer vrijheid geeft en tegelijk de uitstoot van koolstof en vervuiling vermindert door een modal shift te genereren. In eerste instantie stellen we voor om, net als in Praag, het tramnetwerk 24/7 te laten rijden met een optie om dit uit te breiden naar het metrosysteem na een technische haalbaarheidsanalyse.

(2) We willen dat het bestaande openbaar vervoer betaalbaar is. Voor "De Lijn", "MIVB" en "TEC" stellen we 4 categorieën abonnementen voor: uurabonnementen van € 1, dagabonnementen van € 3, maandabonnementen van € 15 en jaarabonnementen van € 150.. We willen het verlaagde tarief

van € 12 voor het openbaar vervoer in Brussel voor jongeren en ouderen behouden. We werken ook samen met alle vervoersmaatschappijen aan een bedrijfsoverschrijdende pas die geldig is in heel België. Een jaarlijkse nationale treinpas is verkrijgbaar voor € 250, en een gecombineerde treinpas voor nationale spoorwegen en lokaal vervoer binnen Brussel voor € 350 per jaar.

Hoofdvoorstel 2: Meer fietsdeelsystemen en systemen voor het delen van elektrische auto's.

(1) We stimuleren fietsbezit en op federaal niveau nemen we maatregelen om de fietskosten te verlagen, door de btw te verlagen naar 0% voor fietsaankopen en fietsonderhoud. Bovendien moet het heel gemakkelijk en handig zijn om een fiets te krijgen in andere plaatsen waar je niet woont, zonder je eigen fiets mee te nemen. We stimuleren fietsdeelsystemen in alle steden met meer dan 50K inwoners en verbeteren bestaande systemen om ze gebruiksvriendelijker te maken. Dit zou geïntegreerd kunnen worden in de diensten van regionale/lokale openbaarvervoerbedrijven.

(2) Elektrische autodeelsystemen ondersteunen en uitbreiden. Een privé-auto staat 23 uur per dag geparkeerd en kan onnodig autogebruik stimuleren. Bovendien slorpt de auto tijdens al deze uren parkeerruimte op die schaarse openbare ruimte is. We moeten overstappen op elektrische autodeelsystemen. Eén gedeelde auto haalt 5 tot 12 privé-auto's van de weg, omdat deel uitmaken van een autodeelsysteem het autogebruik vermindert en tegelijkertijd handig en betaalbaar is. Je hoeft je geen zorgen meer te maken over onderhoud, verzekering of parkeren. Je kunt gewoon genieten van de rit, wetende dat je een steentje bijdraagt aan een betere wereld. Misschien vind je wel dat een combinatie van fietsen, openbaar vervoer en elektrische autodeelsystemen perfect bij je past en veel handiger is dan je op het eerste gezicht zou denken. Natuurlijk zijn deze systemen in eerste instantie meer haalbaar in stedelijke en voorstedelijke gebieden en woonkernen van kleinere gemeenten en niet in afgelegen landelijke gebieden. Daar willen we mee beginnen.

Hoofdvoorstel 3: fileheffingen in steden met een stedelijk spoorwegnet.

We stellen een fileheffing voor van €2,5 per uur voor de binnenstad van Brussel, Gent, Antwerpen en Charleroi, met een korting van 90% voor inwoners die binnen deze gebieden wonen, zodat ze nauwelijks iets betalen (bv. om boodschappen te doen) binnen hun buurt. De heffing zal mensen

van buiten de stad ontmoedigen om een auto te gebruiken en het gebruik van openbaar vervoer of park-and-ride opties aanmoedigen. Registratie is niet nodig en de maandelijkse facturering wordt automatisch afgehandeld via technische oplossingen (bijv. ANPR-camera's).

De succesvolle invoering van fileheffingszones in Londen, Stockholm en Göteborg heeft geleid tot een aanzienlijke vermindering van verkeersopstoppingen, luchtvervuiling en verbeteringen in het gebruik van het openbaar vervoer. In Londen bijvoorbeeld leidde de fileheffingszone tot een afname van de verkeersopstoppingen met 30%, een toename van het gebruik van het openbaar vervoer met 38%, een aanzienlijke toename van het lopen en fietsen, een afname van het aantal aanrijdingen en verkeersdoden met 40 per maand en een afname van de luchtvervuiling met meer dan 25%. Dit resulteert in lagere kosten voor gezondheidszorg en sociale zekerheid voor de belastingbetaler als gevolg van minder ziekteverzuim, minder medicatie en minder ziekenhuisopnames voor aandoeningen zoals hartaanvallen, kanker en verergeringen van astma.

Dit voorstel genereert jaarlijks minimaal €500 miljoen, dat in een kluisje wordt gestopt en wordt toegewezen aan de verbetering van fiets-, stadsspoor- en lichte spoorinfrastructuur. Een onafhankelijk panel van experts, wetenschappers en burgers kan nieuwe duurzame transportprojecten kiezen waarvoor het geld kan worden gebruikt.

Het doel is om de negatieve gezondheidseffecten van wegtransport te verminderen en tegelijkertijd automobilisten te laten profiteren van minder files en kortere reistijden.

Hoofdvoorstel 4: Volt stelt voor om een maandelijkse autoloze zondag in te voeren in alle Belgische steden met meer dan 50 000 inwoners.

We stellen maandelijkse autoloze zondagen voor in alle Belgische steden met meer dan 50.000 inwoners om gezonde, leefbare steden te promoten en mensen bewust te maken van de milieu- en gezondheidslasten door auto afhankelijkheid. Verkeersgerelateerde luchtvervuiling kan op autoloze zondagen met 50-80% worden teruggedrongen in vergelijking met gemiddelde zondagen, wat leidt tot voordelen voor de volksgezondheid en het milieu, zoals meer lichaamsbeweging en minder ruimtebeslag door auto's. Het stimuleert ook de lokale economie en zorgt voor vrolijkheid. Het geeft ook een impuls aan de lokale economie en zorgt voor vrolijke activiteiten en evenementen. Voetgangers en fietsers kunnen meer dan ooit genieten van de stad, op wegen die anders gevaarlijk en moeilijk over te steken zijn. Op een autoloze zondag kunnen grote delen van steden worden

getransformeerd van plekken waar mensen alleen maar doorheen willen naar plekken waar mensen graag zijn. Bovendien kunnen autoloze zondagen een sterke impuls geven aan de lokale economie. Gratis openbaar vervoer zou beschikbaar moeten zijn op autoloze zondagen. Een geleidelijke evolutie naar het einddoel kan beginnen met een evolutie van nul of één autoloze zondag per jaar naar één autoloze zondag per seizoen of elke maand tijdens de lente en zomer. Op lokaal niveau kan 12 maanden na de invoering van de maandelijkse autoloze zondagen een correctief referendum worden georganiseerd om de voortzetting van het voorstel te bevestigen of te verwerpen.

Verkiezingsprioriteit 3: Belastingrechtvaardigheid

Hoofdvorstel 1: Invoering van de jobbonus in Brussel

Momenteel is de jobbonus in Vlaanderen een jaarlijkse bonus van max € 600/jaar voor mensen die minder dan 2.500 EUR bruto verdienen. We breiden dit momenteel Vlaamse systeem uit naar Brussel en Wallonië. We willen de jobbonus optrekken tot max € 1.000/jaar en het subsidiabel maken voor iedereen met een nettoloon onder de 3.500 EUR (bruto), met geleidelijke stappen (hoe lager het inkomen, hoe hoger de bonus).

Dit voorstel kan zichzelf financieren omdat het deel uitmaakt van ons plan om de **activiteitsgraad van de Belgische bevolking zoveel mogelijk te** verhogen. Het doel van het voorstel is

Daarnaast steunen we de plannen om mensen tussen twee banen die na een periode van 12 maanden nog steeds werkloos zijn te verplichten 12 uur per week opbouwwerk te doen. Dit opbouwwerk kan ook in private bedrijven: we zullen een platform ontwikkelen waar private en publieke bedrijven opbouwwerkers kunnen aanvragen. **Het gemeenschapswerk van 12 uur per week stelt hen nog steeds in staat om veel tijd te besteden aan het vinden van een echte vaste baan.** In bepaalde gevallen, als de werkloze kan aantonen dat hij meer dan 12 uur per week opleidingen volgt die hem zullen helpen bij het vinden van een volgende baan, kan het

gemeenschapswerk worden teruggebracht van 12 naar 6 uur per week gedurende maximaal 24 maanden.

Hoofdvorstel 2: Meer inspanningen tegen corruptie, belastingfraude, belastingontduiking en sociale fraude.

De fiscale en sociale fraude in België is een probleem dat ons allemaal aanbelangt. Elk jaar verliest de overheid miljarden euro's aan inkomsten door fraude. Alleen al voor fiscale fraude wordt de jaarlijkse kost geschat op meer dan 30 miljard euro (1). Het is tijd dat we een standpunt innemen en dit probleem frontaal aanpakken. Het geld dat verloren gaat door fraude zou gebruikt kunnen worden om onze gemeenschappen te verbeteren, te investeren in onderwijs, te investeren in infrastructuur, spoorwegen en openbaar vervoer, de belastingen op arbeid te verlagen en een eerlijker belastingstelsel voor iedereen te hebben en essentiële diensten te verlenen aan mensen in nood. De meeste inspanningen om fiscale fraude te bestrijden moeten op federaal niveau worden geleverd, maar ook de gewesten kunnen hun steentje bijdragen aan de bestrijding van sociale fraude en andere vormen van fraude die (gedeeltelijk) onder hun verantwoordelijkheid vallen.

Hoofdvorstel 3: Vermijdbare ziekten en sterfgevallen door vervuiling en gedragsfactoren terugdringen

De maatschappelijke kosten van houtkachels en auto's bedragen miljarden euro's per jaar. Voor auto's is dit meer dan 20 miljard euro per jaar (milieukosten + files) en voor houtkachels wordt dit geschat op 2,6 miljard euro per jaar.

Voor **auto's** stellen we fileheffingen en lage-emissiezones (LEZ) in steden voor, waarbij we de uitbreiding van LEZ in Brussel steunen. Tegen 2035 zullen we de verkoop van auto's op fossiele brandstoffen en hybride auto's geleidelijk stopzetten, in overeenstemming met het EU-voorstel.

Vermindering van het autogebruik blijft van vitaal belang voor het milieu, de gezondheid en de economie.

Wat **houtkachels betreft**, stellen we een verplichte registratie voor om een datagestuurde inventaris op te stellen. Van 2025 tot 2035 zullen alleen moderne pelletkachels met een fijnstoflimiet <1g/uur toegelaten worden in Brussel (gecontroleerd door praktijktests om een tweede Dieselgate-schandaal te vermijden). Tegen 2035 zullen er geen nieuwe houtkachels meer toegelaten worden omwille van alternatieve, milieuvriendelijke verwarmingmogelijkheden

We pleiten voor regionale en EU-samenwerking om grensoverschrijdende vervuiling aan te pakken. Daarnaast kunnen lokale gemeenschappen actie ondernemen tegen hoge PM2.5- of NO2-niveaus. Ons doel is om te voldoen aan de WHO-richtlijnen voor luchtvervuiling van 5 µg/m³ blootstelling aan PM 2,5 en 10 µg/m³ blootstelling aan NO2.

Daarnaast zou het mobiliteitsbeleid van steden actief vervoer en lichaamsbeweging moeten stimuleren om obesitas tegen te gaan. We raden aan om fastfoodketens in de buurt van scholen voorzichtig toe te staan en stimulansen voor een gezonde voedselomgeving te stimuleren.

Hoofdvorstel 4: Circulaire economie in de regio's stimuleren

De circulaire economie streeft naar een bronnenefficiënte samenleving geïnspireerd door de natuur, waar afval van het ene ecosysteem een hulpbron wordt voor het andere. Onze reactie op de Covid crisis benadrukt de noodzaak van effectiviteit boven efficiëntie. We moeten dit model omarmen nu de wereld steeds volatieler wordt en economieën behandelen als ecosystemen, niet als lineaire machines, om fouten uit het verleden te voorkomen.

Dit beleid wil de infrastructuur creëren voor circulaire economische ecosystemen in België. Overheden kunnen dit niet alleen, maar kunnen wel de voorwaarden scheppen. We stellen een Circularity Grading System voor voor alle for-profit activiteiten, te beginnen met grote bedrijven, dan KMO's en ten slotte kleine bedrijven. Bedrijven beoordelen zichzelf en hebben jaren de tijd om hun cijfer te verbeteren; niet-naleving resulteert in een progressieve belasting gerelateerd aan het al dan niet respecteren van criteria van de circulaire economie. Nauwe samenwerking met de EU is essentieel.

Om innovatie en ondernemerschap in de circulaire economie aan te moedigen, stellen we door de staat gesteunde bankleningen voor van €500k -> €3M voor startups en bedrijven die bijdragen aan circulariteit. Dit ambitieuze subsidieprogramma zal worden gefinancierd door de eerder genoemde circulariteitsbelasting.

Verkiezingsprioriteit 4: Energietransitie

Universeel is iedereen het erover eens dat het voor de toekomst van de mensheid en zelfs voor de wereld zoals wij die kennen, van vitaal belang is om af te stappen van fossiele brandstoffen. Volt stelt een pragmatische aanpak voor die gebaseerd is op een combinatie van kernenergie en hernieuwbare energie, waarbij de laatste in de loop der jaren een steeds groter deel van onze energieproductie voor zijn rekening neemt.

Hiermee worden de volgende drie doelstellingen bereikt:

- 1) **Bescherming van het milieu** - Het klimaat verandert snel en vereist een overgang naar bronnen van propere energie die geen broeikasgassen produceren, direct of indirect, vooral als België een actieve rol wil spelen in het bereiken van de doelstellingen van het Akkoord van Parijs.
- 2) **Betaalbaarheid voor iedereen** - Iedereen moet toegang hebben tot betaalbare energie om in zijn basisbehoeften te voorzien. Dit betekent dat er middelen moeten worden ontwikkeld waarmee overheden, en in het bijzonder de Belgische overheid, de prijzen kunnen controleren. Wij geloven dat dit mogelijk zal zijn door de consumptie te reguleren, het mechanisme van opslag en efficiënt gebruik te ontwikkelen.
- 3) **Zekerheid van energiebevoorrading** - België moet zoveel mogelijk energiezekerheid garanderen. Er moet een evenwicht gevonden worden tussen

buitenlands beleid, EU-beleid en nationaal beleid. Als pan-Europese partij kan Volt bijdragen tot het vinden van het juiste evenwicht. Tegelijkertijd moet ze bijdragen tot een gunstiger EU-beleid voor de verdeling van energie.

Er moeten mechanismen worden ontwikkeld om schommelingen in de productie en het verbruik van energie te verminderen. Hiervoor moeten de privé- en de overheidssector zich aanpassen. De Belgische regering moet ingrijpen en ervoor zorgen dat deze overgang snel maar vlot verloopt.

Hoofdvorstel 1: Meer zonne- en windenergie, vooral waar dit ruimte-efficiënt is

België zou de ontplooiing van de infrastructuur die nodig is voor de productie van hernieuwbare energie met lage CO₂ moeten ondersteunen, in samenwerking met andere EU-landen. Het zou actief moeten bijdragen tot de oprichting van een op de EU gebaseerde bevoorradingsketen van apparatuur die nodig is voor de productie van hernieuwbare energie in Europa. De huidige afhankelijkheid van fabrikanten buiten de EU maakt België en andere EU-landen kwetsbaar voor geopolitieke spanningen. Bovendien kunnen we de productie van de nieuwe groene infrastructuur naar de EU halen. Dit zou België en de EU in staat stellen om strengere normen toe te passen en zo de koolstofvoetafdruk van de toeleveringsketen van hernieuwbare energie aanzienlijk te verlagen. En dit zou jobs creëren in Europa.

België moet verder bijdragen tot de Europese energievoorziening door de versnelde ontwikkeling van windmolenparken, zowel op het land als voor de kust. Waterkracht moet verder ontwikkeld worden en zonnepanelen moeten gebruikt worden voor zowel privéwoningen als industriële

complexen. Belgische industrieën en huishoudens moeten zich ook aanpassen zodat het energieverbruik geconcentreerd wordt wanneer er een productieoverschot is.

Hoofdvorstel 2: Een beter geïntegreerd energienetwerk voor België en zijn regio's binnen de EU en internationaal

Volt is van mening dat het essentieel is om het Belgische net verder te integreren met het Europese elektriciteitsnet om een stabiele energiebevoorrading te garanderen dankzij verschillende bronnen. Een pan-Europese aanpak is inderdaad essentieel, net zoals in vele andere domeinen. Om de energiebevoorrading te garanderen, mag een bepaalde leverancier niet meer dan 10% van de totale vraag dekken.

Investerings moeten worden gericht op de snelle ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen en opslagtechnologie (zoals waterstof) in Europa. Als het om armere landen gaat, moet de energievoorziening gekoppeld worden aan hun economische ontwikkeling, om elk nieuw risico op uitbuiting te vermijden. Dit zou bijvoorbeeld kunnen gelden voor zonneparken in Afrika.

Volt gelooft dat economische en maatschappelijke ontwikkeling alleen mogelijk is als een stabiele energievoorziening en -consumptie op een duurzame manier worden bereikt. Daarom wil Volt de productie van kernenergie in stand houden om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Het wil ook massaal investeren in hernieuwbare energie en opslagtechnologieën. Dit is enkel haalbaar door de integratie van vraag en aanbod op Europees niveau. Volt gelooft dat België een belangrijke rol kan spelen dankzij zijn centrale ligging. Toekomstige generaties in heel Europa rekenen op ons om de basis te leggen voor een betere en duurzamere toekomst.

Daarnaast willen we de werking van bestaande kerncentrales verlengen en de wet afschaffen die toekomstige kernenergie verbiedt. Aangezien dit een federale bevoegdheid is, wordt dit beleid uitgebreid besproken in het federale verkiezingsprogramma.

Verkiezingsprioriteit 5: Onderwijs

Voor Volt is onderwijs het instrument bij uitstek om sociale mobiliteit en inclusie te bevorderen en een verenigde en dynamische democratie gebaseerd op open, pluralistische samenlevingen te stimuleren. De maatschappij heeft goed opgeleide en mondige mensen nodig om goed te kunnen functioneren. Onderwijs is daarom niet alleen een 'recht' voor individuen, maar ook een 'plicht' die de samenleving zichzelf verschuldigd is om het zo goed mogelijk te organiseren. Om ervoor te zorgen dat scholen inspirerend, veilig, klaar voor de moderne wereld, aantrekkelijk en stimulerend zijn voor alle leerlingen, gelooft Volt dat het onderwijs in België zich moet richten op het bestrijden van ongelijkheid, het promoten van innovatieve onderwijsbenaderingen en het empoweren van leerkrachten om dit te realiseren. Hoewel België, in vergelijking met de meeste Europese landen, veel investeert in onderwijs, is de prestatieongelijkheid tussen leerlingen, scholen en regio's groot en stijgend. Volt wil strijden voor gelijke leerkansen met een reeks empirisch onderbouwde voorstellen. Bovendien zijn we ervan overtuigd dat de versnippering van het onderwijs langs ideologische lijnen de adoptie van innovatieve en transformatieve onderwijsbenaderingen, zoals succesvol geïmplementeerd in sommige andere Europese landen, belemmert. Tot slot is een dergelijke overgang alleen mogelijk als leerkrachten zich meer gesteund, bevoegd en gewaardeerd voelen in hun werk.

Zo is het Volt Belgium Education beleidsprogramma onderverdeeld in 3 thematische blokken:

- ❖ Gelijke leermogelijkheden in het onderwijs
- ❖ Leerkrachten in hun vak bekrachtigen
- ❖ Bevorder transformatief onderwijs

Hoofdvorstel 1: Gelijke leermogelijkheden in het onderwijs

Situatie: De impact van armoede op de schoolresultaten in België is aanzienlijk. De OESO wijst er in haar PISA-rapporten al jaren op dat België een van de hoogste onderwijsongelijkheden van alle OESO-landen heeft. Tegen de tijd dat ze 15 zijn, hebben kinderen uit de armste 25% van de gezinnen 3 jaar achterstand op hun rijke leeftijdsgenoten uit de top 25%. Om de ongelijkheid die zich over generaties uitstrekt te bestrijden, hebben we drie concrete voorstellen.

Onze voorstellen om onderwijsongelijkheid te verminderen:

- **Gratis lunches verstrekken op school:** Het verstrekken van gratis lunches op school helpt ervoor te zorgen dat alle leerlingen toegang hebben tot gezonde voeding, wat een belangrijke factor is voor hun fysieke en cognitieve ontwikkeling. We willen dit graag bereiken door meer overheidsfinanciering, in samenwerking met de verschillende onderwijsnetwerken en door partnerschappen met lokale organisaties en/of bedrijven te bevorderen. Andere maatregelen om schoolmaaltijden te verbeteren zijn het aanbieden van een verscheidenheid aan gezonde voedingsopties, het bevorderen van voedingseducatie en het betrekken van leerlingen bij het plannen van menu's.
- **Lagere schoolkosten voor gezinnen die in armoede leven:** We stellen voor om de schoolrekeningen te verlagen voor gezinnen die onder de armoedegrens leven (€2.868 per maand voor een gezin met twee volwassenen en twee kinderen). Dit zal vooral gevolgen hebben voor gezinnen met kinderen die naar een middelbare school gaan, waar de jaarlijkse rekeningen gemiddeld oplopen tot 1300 euro. Op dit moment moeten de scholen zelf hun rekeningen betalen, waardoor ze gedwongen worden om te bezuinigen. Dit gaat ten koste van extramurale activiteiten en (culturele) evenementen. Ongelijkheid is dus slecht voor alle studenten.
- **Meer digitalisering - geen kind blijft achter:** Het gebrek aan digitale toegang en vaardigheden bij sommige schoolgaande kinderen en ouders laat hen achter. We streven naar uitbreiding van betaalbare internettoegang voor huishoudens met schoolgaande kinderen

door middel van regelgeving in samenwerking met internetproviders (internet service providers), om ervoor te zorgen dat alle leerlingen toegang hebben tot een apparaat met bijgewerkte software, hetzij via leasing, particuliere aankoop, gezamenlijke aankopen of hergebruik van pc's. Het toegenomen gebruik van online streaming voor studenten die niet in staat zijn om in persoon lessen bij te wonen, zoals geïmplementeerd tijdens de Covid-pandemie, behouden en verbeteren.

- **De schooluitval terugdringen:** Hoge schooluitvalcijfers leiden tot minder goed opgeleide en bekwame arbeidskrachten, wat negatieve gevolgen heeft voor de economie en de samenleving. Om het aantal vroegtijdige schoolverlaters te verminderen, willen we meer academische ondersteuning en bijlessen bieden aan leerlingen met problemen, alternatieve onderwijsopties aanbieden zoals beroepsopleidingen of online leren, en de onderliggende oorzaken van schooluitval aanpakken, zoals armoede, pesten of psychische problemen.

Daarnaast denken we dat het tijd is om de traditionele manier van onderwijs uit te dagen. Niet alle kinderen slagen in een systeem dat gericht is op theoretisch leren. Dit leidt ertoe dat ze op 18-jarige leeftijd de school verlaten zonder diploma. We moeten er dus voor zorgen dat alternatieve opleidingen (zoals VDAB) ook beschikbaar, gekend en gerespecteerd zijn als opties. Net zoals in Duitsland of Zwitserland moet een beroepsopleiding gezien worden als een waardevolle keuze.

- **Maak bijles betaalbaarder voor wie het nodig heeft:** Volt wil bijles na schooltijd beschikbaar en betaalbaarder maken, vooral voor leerlingen in een financieel moeilijke situatie die zich geen privé-bijles kunnen veroorloven. We kunnen niet van ouders verwachten dat ze experts zijn in alle schoolvakken. Als leerlingen een achterstand oplopen in de klas, komen leraren onder druk te staan. Ze worden gedwongen om (gratis) extra werk op zich te nemen, hun tempo te verlagen of sommige leerlingen op te geven. Hoewel we leerkrachten (financieel) willen aanmoedigen om de rol van naschoolse tutor op zich te nemen, kunnen we niet verwachten dat ze dit alleen doen en willen we ervoor zorgen dat de middelen beschikbaar zijn om extra personeel in te huren.
- **Verhoog de steun aan scholen met een hoge concentratie leerlingen met extra behoeften:** Het is belangrijk om scholen met een hogere concentratie leerlingen met extra behoeften te

versterken. We willen leraren aanmoedigen om te solliciteren naar scholen in wijken met lagere inkomens door hen een bonus aan te bieden. Dit is met succes gedaan in Amsterdam, waar leraren een bonus en 8% salarisverhoging krijgen als ze kiezen voor een school met een hoog aantal leerlingen die extra hulp nodig hebben. We moeten er echter voor zorgen dat kansarme leerlingen niet nog meer tegenslag krijgen door een gebrek aan leraren en laten zien dat leraren die ervoor kiezen om een uitdagender baan aan te nemen, worden gewaardeerd.

- **Breid gratis voorschoolse opvang en kleuterschool uit:** Kinderen uit kansarme milieus, vooral diegenen die thuis de taal van hun schoolopleiding niet spreken, hebben baat bij een vroegere start in de kleuterschool. Onderzoek toont aan dat een vroegere start in het onderwijs schooluitval vermindert en ongelijkheid in de toekomst positieve effecten heeft op sociaal gedrag (OESO PISA). Aangezien de kosten van voorschools onderwijs al laag zijn en er financiële prikkels zijn om schoolbezoek aan te moedigen, moeten we kijken naar andere prikkels om ouders aan te moedigen hun kinderen op een lagere leeftijd in te schrijven. We willen het aantal inschrijvingen voor voorschoolse educatie verhogen, in het bijzonder voor kinderen uit kansarme milieus, door gratis voorschoolse educatie aan te bieden voor kinderen uit sociaaleconomisch zwakkere gezinnen, met inbegrip van een gratis lunch, en door met ouders in gesprek te gaan om de voordelen van voorschoolse educatie te promoten.
- **Levenslang leren bevorderen:** Volt is ervan overtuigd dat onderwijs cruciaal is voor persoonlijke en professionele groei en legt sterk de nadruk op de waarde van levenslang leren. Het doel is om een beter opgeleide beroepsbevolking en een sterkere economie te creëren door een cultuur van permanente educatie aan te moedigen. Dit is vooral belangrijk voor mensen die in hun jeugd geen toegang hadden tot kwaliteitsonderwijs. Door levenslang leren te bevorderen wil Volt de armoede terugdringen en een rechtvaardigere en meer inclusieve samenleving creëren. In België volgt echter slechts 20% van de werkende volwassenen een bijkomende opleiding, wat lager is dan in gelijkaardige landen. We stellen voor om te investeren in een leven lang leren door opleidingsmogelijkheden financieel en qua tijd toegankelijker en rechtvaardiger te maken voor volwassenen via instellingen zoals universiteiten, technische scholen en gemeenschapscentra. Werklozen en mensen met weinig werk moeten meer mogelijkheden krijgen om onderwijs te volgen en opleidingen te volgen in

plaats van gestraft te worden. Bestaande mogelijkheden voor een leven lang leren moeten beter gepromoot worden, aangezien er verschillende (vaak betaalbare) mogelijkheden voor een leven lang leren bestaan aan universiteiten, taalinstellingen en andere instellingen, maar veel van deze initiatieven niet goed bekend zijn.

- **De samenwerking tussen het openbare en het katholieke onderwijssysteem vergroten:** Aangezien beide systemen gedeeltelijk door de overheid worden gefinancierd, is dit voorstel gericht op het terugdringen van kosten door de efficiëntie te verbeteren om een deel van het beleid te financieren dat zich richt op het verminderen van onderwijsongelijkheid.

Hoofdvoorstel 2: Docenten in staat stellen hun beroep uit te oefenen

Situatie: Het succes van het onderwijsbeleid ligt in de valorisatie van het beroep van leerkracht. Een focus op de loopbaanontwikkeling en ondersteuning van leerkrachten is cruciaal voor het verbeteren van de onderwijsresultaten. Door prioriteit te geven aan lerarenopleidingen en het hoger onderwijs meer geschikt te maken voor de vorming van leraren, kunnen we ervoor zorgen dat leraren de kennis en vaardigheden hebben die nodig zijn om toekomstige generaties effectief op te leiden. Alleen door de belangrijke rol van leerkrachten in het onderwijs te waarderen, zal het voorgestelde beleid effectief zijn in het creëren van een succesvol onderwijssysteem.

Onze voorstellen om de tevredenheid van leerkrachten te verhogen:

- **Versterk leerkrachten als de actoren van verandering binnen het onderwijs:** Het is belangrijk om leerkrachten agency te geven, omdat het huidige probleem met scholen die te veel gefocust zijn op het 'as is' - prestatieniveau van leerlingen' niet effectief is, volgens waarnemers die dit aanhalen als reden voor de lage academische standaarden. Bovendien verzetten ze zich tegen het idee dat scholen op particuliere entiteiten lijken, aangezien scholen fundamenteel verschillen van bedrijven.
- **De banen van leerkrachten flexibeler maken:** We stellen voor om de huidige systemen die parttime werken bevoordelen te hervormen tot een vloeiende salarisschaal, die meer uren maken beloont en het een vrije keuze maakt om minder uren te werken voor een nog steeds

aanvaardbaar salaris. Op die manier zullen leerkrachten die een stapje extra zetten financieel beloond worden. Dit zal het beroep concurrerend maken met andere vakgebieden. Als scholen een tekort hebben aan gekwalificeerde leraren voor bepaalde onderwerpen, stelt dit systeem ook externe experts en professionals in staat om naast hun hoofdberoep les te geven voor een beperkt aantal uren.

- **De lerarenopleiding hervormen:** De klacht dat leraar zijn veel administratie is en een gebrek aan vrijheid, begint al in hun opleiding. Leraren in spe (die een bachelor in lesgeven volgen) worden onderworpen aan het uitschrijven van meerdere pagina's voor elk gegeven lesuur. De opleiding moet stagiairs helpen grip te krijgen op hun lesmateriaal, experts te worden in de onderwerpen die ze gaan onderwijzen en zich te richten op praktijkervaring voor de klas. Zo houd je de liefde voor het lesgeven levend.

Hoofdvorstel 3: Transformatief onderwijs bevorderen

Situatie: De maatschappij en de technologie zijn de laatste decennia razendsnel geëvolueerd en dat geldt ook voor het onderwijs. Het huidige onderwijssysteem in België heeft zich echter maar langzaam aangepast. Het wordt gekenmerkt door een sterke fragmentatie langs ideologische lijnen en een traditionele benadering van lesgeven en testen, geworteld in een 19e-eeuwse visie op kennisoverdracht. Echter, met een beter begrip van alternatieve innovatieve onderwijsmethoden en de huidige vooruitgang in digitalisering, het internet en AI (zoals ChatGPT), gelooft Volt dat er een dringende behoefte en kans is om het onderwijs in België fundamenteel te transformeren. Deze transformatie moet niet alleen bijdragen tot een zinnigere ervaring van lesgeven en studeren, maar ook tot de samenleving als geheel met beter opgeleide en mondige mensen.

Onze voorstellen om transformatief onderwijs te bevorderen:

- **Innovatieve en toekomstgerichte benaderingen in het onderwijs aanmoedigen:** Enkele van deze onderwijsmethoden zijn project gebaseerd leren, peer-to-peer leren, competentiegericht onderwijs, circulair leren en digitale mogelijkheden zoals AI en virtueel

teamwork. We stellen voor om het succes van scholen te meten door de inschrijvings- en uitvalpercentages van leerlingen, het behoud van personeel en professionele ontwikkeling, en de connectiviteit van scholen via financiering bij te houden. Deze innovatieve benaderingen zijn bedoeld om een boeiender en effectiever leeromgeving te creëren, met de nadruk op kritisch denken, probleemoplossing en ondernemerschap.

- **Bevorder meer kritisch denken, mediageletterdheid en ondernemersgeest op scholen:**

Om leerlingen toe te rusten met essentiële vaardigheden om te gedijen in de moderne wereld, pleiten we voor de integratie van kritisch denken en mediageletterdheid, die cruciaal zijn in een samenleving waar betrouwbare informatiebronnen schaars zijn en nepnieuws welig tiert. Daarnaast willen we de ontwikkeling van ondernemersvaardigheden bevorderen, waaronder het nemen van risico's en veerkracht om een op succes gebaseerde mentaliteit te stimuleren. Tot slot stellen we voor om Engels als derde taal te promoten om de communicatie tussen Europese landen en daarbuiten te verbeteren. Samen zullen deze vaardigheden studenten beter voorbereiden op succes op de snel veranderende arbeidsmarkt.

-

•

Verkiezingsprioriteit 6: Mitigatie van klimaatverandering

Klimaatverandering is een van de grootste uitdagingen voor onze moderne beschaving. Europa vormt hierop geen uitzondering. De Europese Unie heeft al toegezegd de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met minstens 55% te verminderen ten opzichte van 1990.¹ Om deze doelen op tijd te bereiken zijn enorme inspanningen nodig van iedereen, individuen, gemeenschappen, bedrijven en overheden. Volt Europa heeft zich tot doel gesteld om in 2040 klimaatneutraal te zijn en zal daarom belangrijke strategische beleidsmaatregelen, waarvan sommige impopulair, kostbaar en/of soms zelfs controversieel zijn, gedurende lange perioden moeten volhouden als we deze doelen willen bereiken.

Deze oefening is des te delicates om twee andere belangrijke redenen. Ten eerste is er geen garantie dat als je een land ecologisch duurzaam maakt en niet meer afhankelijk van fossiele brandstoffen, mensen een waardige en goede levenskwaliteit kunnen behouden.

Men gelooft dat economische en ecologische welvaart hand in hand kunnen gaan. Investeren in duurzame infrastructuur, zoals spoorwegen, kan bijvoorbeeld de koolstofuitstoot verminderen en tegelijkertijd de economische groei stimuleren. Maar als we er niet in slagen om de juiste balans te vinden tussen het bereiken van netto nul koolstofuitstoot en ervoor zorgen dat mensen een waardige en goede levenskwaliteit blijven houden, kan dit een oorzaak zijn voor toenemend populisme.

Ten tweede is het een wereldwijde inspanning om de wereldwijde temperatuurstijging onder de 2°C te houden. Op dit moment is het hoogst onwaarschijnlijk dat China, India en vele andere ontwikkelingslanden zich even ernstig zullen inzetten als Europa om deze doelstellingen te halen. Terwijl Europa zijn best doet om zich voor te bereiden op een wereld zonder fossiele brandstoffen, is het dus noodzakelijk dat België zich voorbereidt op de meest problematische gevolgen van de klimaatverandering. Aan de andere kant focussen we ons ook sterk op klimaatveranderingsbeleid dat ook gunstig is voor de Belgische bevolking vanuit andere perspectieven dan het klimaatperspectief, zoals Volksgezondheid en Economie.

¹ <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/climate-change/paris-agreement/>

Met deze elementen in het achterhoofd is het Campagnebeleid 2024 van Volt België voor de matiging van de klimaatverandering opgebouwd rond twee grote onderdelen:

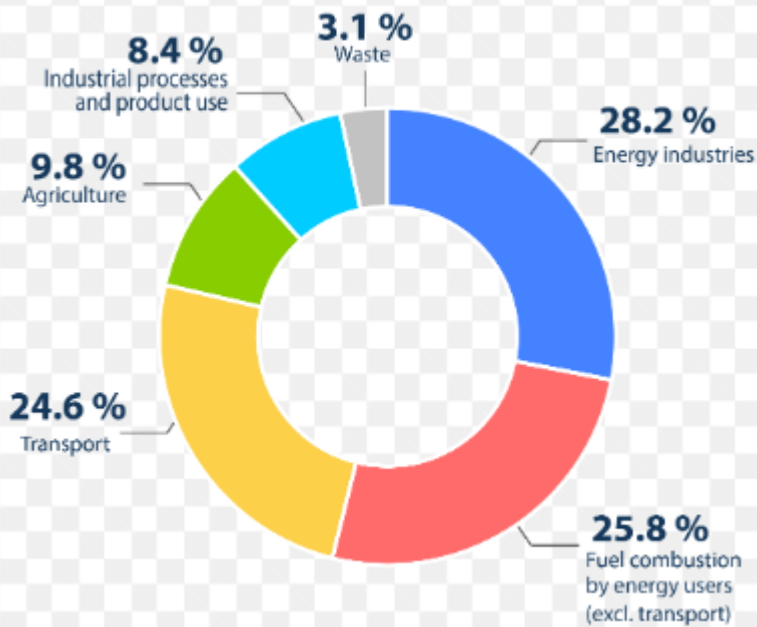
1. De doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs op een slimme en verantwoorde manier bereiken
2. Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering

I. De doelstellingen van de Akkoord van Parijs bereiken²

A. Algemene strategie

In het algemeen vereist de aanpak van klimaatverandering een veelomvattende en veelzijdige aanpak, waarbij niet alleen Europa maar de hele wereldgemeenschap betrokken is.

Share of EU greenhouse gas emission by source, 2017

In Europa zijn de belangrijkste bijdragers aan koolstofuitstoot de transportsector (ongeveer 25%, waarvan 72% van auto's), de energiesector ($\geq 25\%$), brandstofverbranding excl. transport ($\geq 25\%$) en landbouw (10%).

In de meeste sectoren is de uitstoot de laatste decennia afgenomen (hoe ontoereikend ook) - behalve in de transportsector, waar de uitstoot nog steeds toeneemt. Tegelijkertijd fungeren bossen als koolstofputten.

Europa in het algemeen, en België in het bijzonder, kan een leidende rol spelen in het aanpakken van deze uitdaging door prioriteit te geven aan de volgende strategische punten (andere verkiezingsprioriteiten):

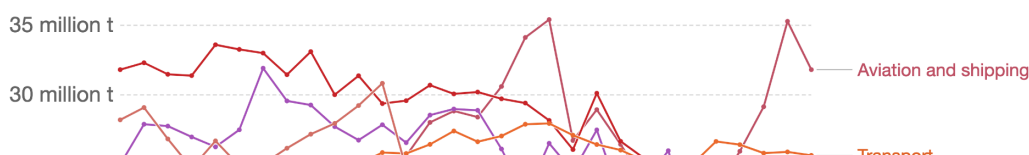
investeringen in groene infrastructuur, duurzame mobiliteit, een belastingstructuur die de circulaire economie en groenere consumptiepatronen ondersteunt, een slimme energietransitie en het creëren van koolstofputten, het ondersteunen van de biodiversiteit.

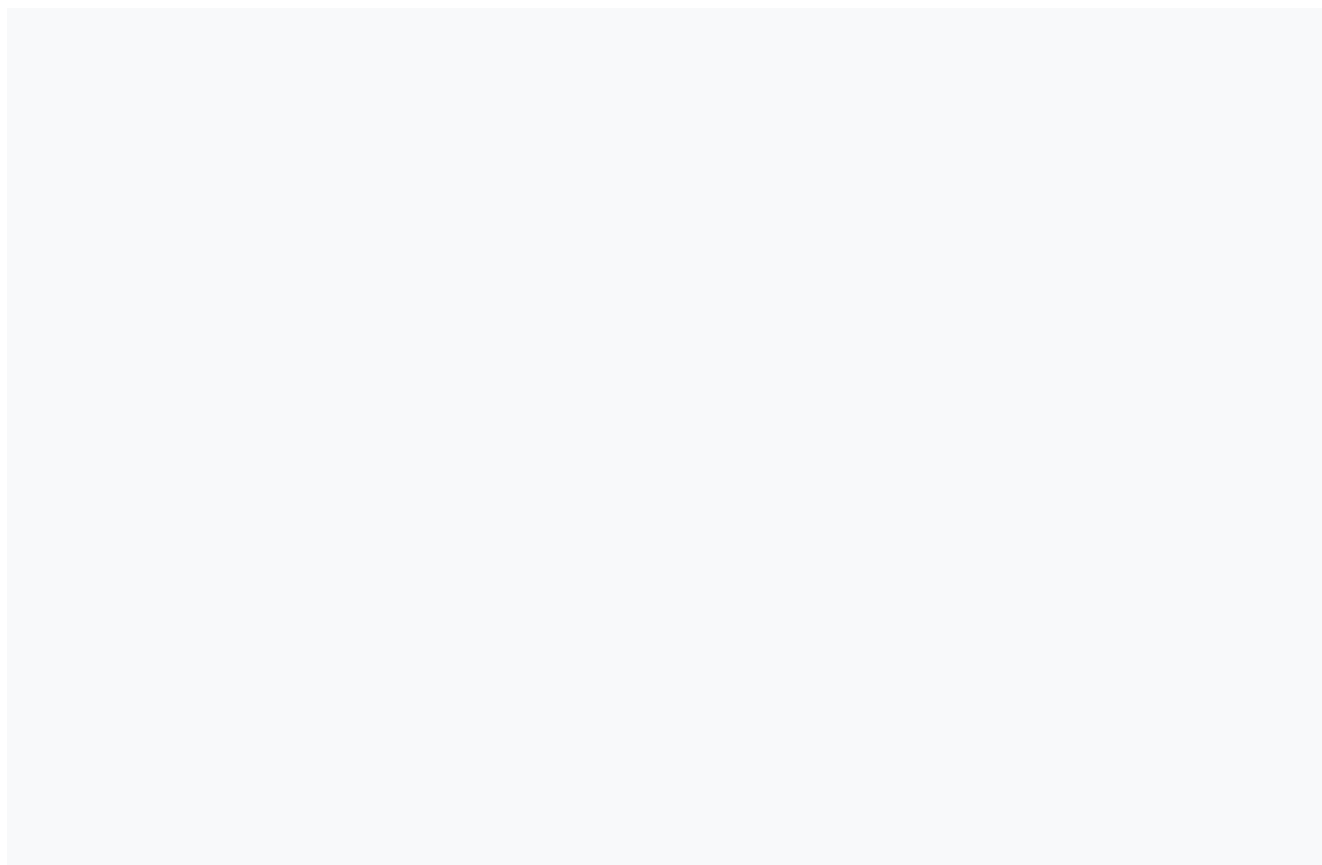
Greenhouse gas emissions by sector, Belgium

Emissions are measured in carbon dioxide equivalents (CO₂eq). This means non-CO₂ gases are weighted by the amount of warming they cause over a 100-year timescale.

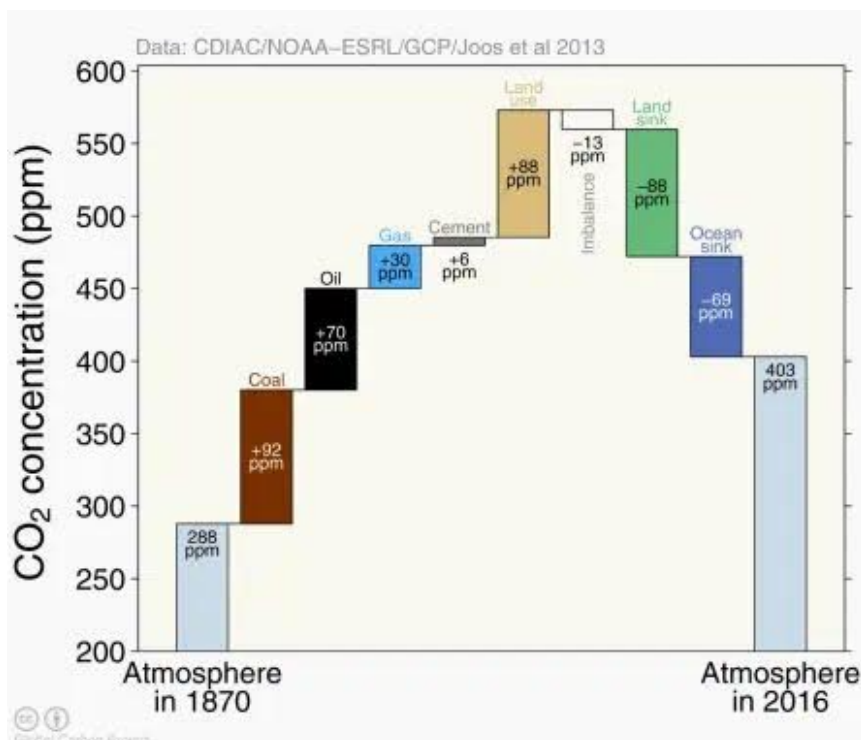
Our World in Data

² <https://>

B. Koolstofputten creëren door biodiversiteit in bosbouw en landbouw te ondersteunen

Zoals te zien is in het diagram hiernaast, kunnen koolstofputten worden onderverdeeld in twee categorieën:

- Oceaan gootsteen
- Bodem

Wat interessant is om op te merken, is dat ondanks dat oceanen 70% van de planeet bedekken, ze minder dan 50% van de koolstofputten voor hun rekening nemen.

Het is onjuist om te denken dat de resterende 30%, het blootgestelde land van de planeet, verantwoordelijk is voor de andere 50% van de koolstofputten. Het is slechts een klein deel van deze gebieden dat bijdraagt aan het verwijderen van CO₂ uit de atmosfeer. Dit zijn bossen, wetlands en de rijke bodems gevuld met koolstofhoudende micro-organismen die verantwoordelijk zijn voor deze koolstofvastlegging. Samen vertegenwoordigen ze ongeveer 10% van het aardoppervlak. Dan is er nog de landbouw. Landbouw is wereldwijd verantwoordelijk voor 80% van alle ontbossing, 70% van het water dat aan de natuur wordt onttrokken, 60% van het verlies aan biodiversiteit en 1/3 van alle uitstoot van broeikasgassen. Daarnaast erkennen we ook dat bijvoorbeeld elektrische auto's, die voornamelijk op lithiumbatterijen rijden, ook koolstofuitstoot veroorzaken door ontbossing voor lithiumwinning: deze koolstofuitstoot van elektrische auto's wordt vaak verwaarloosd in online berekenings- en vergelijkingstools. Hoewel elektrische auto's tijdens hun levensduur, rekening houdend met de koolstofuitstoot door ontbossing, minder uitstoten dan auto's die op fossiele brandstoffen rijden, zijn ze lang niet zo efficiënt in het verminderen van CO₂-uitstoot als het openbaar vervoer, met name de trein, en langzaam vervoer zoals de fiets. De lithiumwinning voor elektrische auto's overtreft nu al de lithiumwinning voor alle consumentenelektronica samen, en de lithiumwinning voor de batterijen voor elektrische voertuigen zal naar verwachting exponentieel verder toenemen.

Inzicht in het feit dat minder dan 10% van het aardoppervlak meer dan 50% van het werk doet om kooldioxide uit de atmosfeer te verwijderen en dat landbouw de belangrijkste oorzaak is van de achteruitgang van natuurlijke habitats zou mensen moeten helpen begrijpen hoe belangrijk bosbouw, biodiversiteit en landbouw zijn bij het omgaan met klimaatverandering, vergelijkbaar met de energietransitie zelf, zo niet meer, omdat talloze andere levende wezens ervan afhankelijk zijn.³

Op een andere manier geïllustreerd: je alleen richten op het verminderen van de uitstoot van CO₂ is alsof je je auto alleen aan de buitenkant schoonmaakt. Je vergeet om ook de binnenkant schoon te maken. En op dezelfde manier heb je voor het wassen van de binnenkant van je auto ander gereedschap nodig.

Het gaat niet alleen om het planten van bomen. Het gaat om het creëren van ecosystemen. Daarom is het van cruciaal belang om het juiste evenwicht te vinden tussen twee complementaire beleidsmaatregelen, die welke bestaande natuurlijke ecosystemen ondersteunen en versterken en die welke nieuwe vormen van landbouw bevorderen.

³ Merk op dat dit aantal geleidelijk verschuift naar oceanen naarmate de ontbossing blijft toenemen.

Verkiezingsprioriteit 7: Gelijke kansen

Hoofdvoorstel 1 Systemische inclusie - een essentieel ingrediënt voor een gezonde Belgische democratie

Onze Europese Unie is gebaseerd op de waarden van Respect voor de menselijke waardigheid, Vrijheid, Democratie, Gelijkheid, Rechtsstaat en Respect voor de mensenrechten, die van minderheden inbegrepen. Om een samenleving te realiseren die gebaseerd is op deze waarden, zet Volt zich in om een beleid te bevorderen dat ertoe leidt dat België een systematisch inclusieve samenleving wordt die gelijke kansen biedt aan iedereen. Systematische inclusie is van groot belang omdat een dergelijke samenleving voordelig zou zijn voor alle Belgen.

Het belang ligt in verschillende dimensies. Ten eerste is er de ethische dimensie, waarbij we verwijzen naar Art. 23 van de Belgische Grondwet⁴, waarin staat dat iedereen het recht heeft een leven te leiden dat in overeenstemming is met de menselijke waardigheid, evenals het Handvest van de grondrechten⁵, dat tot doel heeft de mensenrechten op het grondgebied van de EU te bevorderen. Een waardig leven is een leven dat ten volle wordt geleefd en waarin de samenleving individuen in staat stelt om hun volledige potentieel te bereiken zonder onnodige belemmeringen.

Voor de sociale dimensie identificeren we vele gevolgen van het niet opnemen van een deel van de samenleving: individuen die uitgesloten zijn van de samenleving worden geconfronteerd met een verhoogde bedreiging van hun persoonlijke veiligheid, ze worden vaak gedwongen tot een leven van criminaliteit of leven in buurten met hogere criminaliteitscijfers, achtergestelde gemeenschappen, die vaak geconfronteerd worden met uitdagingen zoals braindrain, emigratie, sociale conflicten, uitbreiding van sloppenwijken, instabiliteit, stedelijk geweld, verdeelde samenlevingen en gewelddadige conflicten, enz.⁶

Een laatste dimensie, die we even belangrijk vonden, is de economische dimensie. Bevordering van sociale gelijkheid wordt soms gezien als zeer kostbaar en de voordelen niet waard.⁷ Het IMF heeft echter vastgesteld dat de opportuniteitskosten voor de Franse economie alleen al gelijk zijn aan 1,5% van het BBP van het land over een periode van 20 jaar.⁸ Bovendien laten veel landen met een relatief gelijke samenleving een sterker economisch concurrentievermogen zien.⁹ Sociale inclusie

⁴ https://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/publications/constitution/GrondwetUK.pdf

⁵ https://www.citizensinformation.ie/en/government_in_ireland/european_government/eu_law/charter_of_fundamental_rights.html

⁶ <https://www.un.org/esa/socdev/documents/compilation-brochure.pdf>

⁷ <https://www.un.org/esa/socdev/documents/compilation-brochure.pdf>

⁸ [De economische kosten van racisme - IMF F&D](#)

⁹ Therborn, G. (2007) Presentatie. Bijeenkomst van een groep deskundigen over het creëren van een inclusieve samenleving: Praktische strategieën om sociale integratie te bevorderen. Parijs, Frankrijk, 10 - 13 september 2007

kan ook gezien worden als een opportunitetskost, aangezien een divers personeelsbestand creatiever en innovatiever is en de behoeften van de markt beter begrijpt.¹⁰

Hoofdvorstel 2 Ongelijkheid op alle aspecten van leven en beleid aanpakken

Om een systemisch inclusieve samenleving op te bouwen, moeten we eerst begrijpen hoe systemische uitsluiting ontstaat. Uitsluiting is het product van een verscheidenheid aan factoren, van erfelijke obstakels zoals de leefomstandigheden van het gezin en de omgeving waarin we geboren worden, tot toegang tot onderwijs en ondersteuning tijdens het onderwijs, en na het afronden van iemands opleiding, toegang tot de arbeidsmarkt en een werkplek waar we ons volledig kunnen ontplooiën en ondersteund worden om te presteren. Het kan beïnvloed worden door externe factoren zoals waar we wonen, wie we ontmoeten, de diensten waarmee we in contact moeten komen en de vooroordelen van degenen die deze diensten verlenen, en deze factoren stapelen zich op in de loop van de tijd.

Uitsluiting en discriminatie worden verschillend ervaren en individuen kunnen niet slechts op één, maar op meerdere aspecten van zichzelf worden gediscrimineerd. Het opbouwen van een systemisch inclusieve samenleving vereist daarom de toepassing van zowel een multidimensionale als een intersectionele lens die rekening houdt met het bestaan van factoren die uitsluiting in de hand werken, maar ook met de diversiteit van ervaringen die kunnen betekenen dat voor sommige individuen sommige factoren meer van invloed zijn dan andere. Overheidsbeleid dat gericht is op het opbouwen van een systemisch inclusieve samenleving zal alleen slagen als deze realiteit wordt erkend en er oplossingen worden geïmplementeerd die uit meerdere lagen bestaan.

Volt België is voorstander van het aanpakken van sociale ongelijkheid via een intersectionele aanpak. We zijn ervan overtuigd dat intersectionaliteit een essentiële lens is die moet worden toegepast in alle beleidsmaatregelen om ervoor te zorgen dat niemand achterblijft. Volt België ondersteunt een effectieve mainstreaming van systemische inclusie en streeft naar de ontwikkeling en goedkeuring van uitgebreide nationale en regionale actieplannen voor systemische inclusie, ontwikkeld in samenwerking met de betrokken gemeenschappen. Deze actieplannen moeten meetbare resultaten en doelstellingen hebben, er moeten gegevens verzameld worden om de effectieve vooruitgang door publieke en private actoren op te volgen, en er zijn maatregelen nodig om verhaal te halen en verantwoording af te leggen om ervoor te zorgen dat de nodige financiële middelen beschikbaar worden gesteld om deze plannen uit te voeren.

Bij de nationale en regionale actieplannen voor systemische integratie moeten alle relevante ministeries betrokken worden om de belangrijkste determinanten van sociaaleconomische ongelijkheid aan te pakken, waaronder het garanderen van gelijke toegang tot:

- Huisvesting en een gezonde leefomgeving,
- Goederen en diensten,
- Onderwijs,

¹⁰ <https://www.un.org/esa/socdev/documents/compilation-brochure.pdf>

- Arbeidsmarkt en een inclusieve werkplek
- Vrije tijd, cultuur en sport
- Transport- en mobiliteitsdiensten
- Openbare en sociale diensten
- Sociaal en financieel kapitaal
- Effectieve bescherming tegen discriminatie en handhaving van rechten
- Politieke vertegenwoordiging en participatie

Als onderdeel van de uitvoering van het actieplan moet een waarnemingscentrum voor de verzameling van gegevens over gelijkheid worden opgericht, dat zowel openbare als private actoren bestrijkt, om uitgebreide gegevens te verzamelen over de prevalentie van uitsluiting en om de vooruitgang te volgen aan de hand van de succesindicatoren die uit de actieplannen voortvloeien.

Volt pleit voor de versterking van organen voor gelijkheid en maatschappelijke organisaties die als tussenpersoon fungeren tussen overheden, getroffen gemeenschappen en individuen, door te zorgen voor voldoende financiële middelen voor deze organen om hun werk uit te voeren, maar ook door wetgevende hervormingen aan te nemen die het voor deze actoren gemakkelijker maken om namens slachtoffers van discriminatie op te treden voor de rechtbank.

Zoals de oorlog in Oekraïne heeft aangetoond, kan het voeren van een humaan migratiebeleid en het faciliteren van de toegang tot de arbeidsmarkt zeer effectief zijn en de druk op sociale voorzieningen verminderen. Onze economie vaart er wel bij als we mensen die buiten de boot vallen legaal toegang geven tot de arbeidsmarkt. Volt pleit voor een humaan migratiebeleid dat nieuwkomers in staat stelt ten volle bij te dragen aan de economie en bijgevolg aan de financiering van de uitgebreide goederen- en diensten die nodig zijn door de capaciteit van de openbare diensten te verhogen om kandidaat-vluchtelingen te verwerken en te bepalen of ze in aanmerking komen, personen zonder legale status te repatriëren en tegelijk corridors te creëren voor de regularisatie van personen die in de samenleving geïntegreerd zijn.

Hoofdvorstel 3 Niemand mag achterblijven

Volt zet zich in voor beleid in de regering dat ervoor zorgt dat niemand achterblijft. Veel te lang zijn de economische kosten van uitsluiting genegeerd of onderschat. In een tijd waarin België geconfronteerd wordt met tal van crisissen en uitdagingen, vereisen veel van de oplossingen die moeten worden ingezet dat alle Belgen hun volledige potentieel kunnen bereiken. Als land dat de EU-waarden onderschrijft, zullen we ervoor zorgen dat er uitgebreide federale, gewestelijke en provinciale plannen bestaan om discriminatie aan te pakken waar ze zich voordoet, maar ook rekening te houden met de historische, structurele en systemische oorzaken van deze discriminatie. Om ze aan te pakken, pleiten we voor een mainstreambenadering, ondersteund door een uitgebreide feitenbank uit zowel publieke als private bronnen, en meetbare doelstellingen die garanderen dat er echte vooruitgang wordt geboekt om het aantal mensen dat te maken krijgt met

uitsluiting en discriminatie te verminderen. Dit is niet alleen essentieel voor de slachtoffers, maar ook voor de samenleving als geheel, die uiteindelijk te lijden heeft onder de kosten van uitsluiting.

Verkiezingsprioriteit 8: Huisvesting en stadsplanning

In heel Europa berooft de stijging van de huizenprijzen jongere generaties van een waardig leven. Meer in het algemeen kan een slecht ontworpen stad een grote invloed hebben op onze gezondheid en ons welzijn, waarbij een autogerichte stadsplanning een belangrijke factor is in deze last. Zonder duidelijke en positieve actie zullen ongezonde steden Europeanen ziek blijven maken en een structurele en onnodige belasting blijven vormen voor ziekenhuizen, de gezondheidssector in het algemeen en onze economie.

De kosten voor het kopen van een huis zijn in de EU tussen 2010 en 2022 met 45% gestegen [1]. Dit is vooral een uitdaging voor jonge mensen die vaak niet over veel kapitaal beschikken en moeite hebben om een lening te krijgen.

Huizenbezit neemt sterk af voor jongeren in Europa (en meer huizen en rijkdom worden verzameld in de handen van minder, rijkere en vaak oudere mensen). Bijvoorbeeld, 62,5% Zuid-Europeanen geboren tussen 1965 en 1979 bezaten een huis op 30-jarige leeftijd, en dit percentage is gedaald tot 37,5% voor mensen geboren in 1980 of daarna [2].

Stadsplanning: Stadsplanning en transportplanning hebben een aanzienlijke invloed op de gezondheid en het welzijn van de mens. Ongeveer 20% van de vroegtijdige sterfte in steden (waar naar verwachting 70% van de bevolking in 2050 zal wonen) kan worden voorkomen als we een betere stads- en vervoersplanning in steden hebben, waarbij het verminderen van de autoafhankelijkheid (door te investeren in duurzame mobiliteit: actief en openbaar vervoer; minder

ruimte voor wegen en parkeerplaatsen) van steden en het vergroten van groene ruimten en recreatie een essentieel onderdeel vormen van de stedelijke overgang naar gezondere steden [3] [4].

De meeste jonge Europeanen onder de 30 zouden graag een huis kopen [5]. Na de Covid pandemie staat gezondheid nog steeds bovenaan de prioriteitenlijst. Ongezonde steden vormen een verborgen last van ziekten, ziekenhuisopnames en sterfgevallen. Met name ongezonde elementen in steden, zoals auto's, houtrook of industriële emissies, zijn net zo giftig voor ons welzijn en voor de duurzaamheid van de planeet als bekendere schadelijke stoffen, zoals asbest of PFAS-verontreiniging.

Onze steden zijn meer dan alleen de bebouwde omgeving. Ze bepalen ons dagelijks leven, onze gezondheid en ons geluk. Het is waar we ons verplaatsen, waar we onze vrienden ontmoeten, waar we werken en waar we onze vrije tijd doorbrengen. België heeft enkele van de mooiste steden en gemeenten van Europa, maar er zijn veel dingen die volgens ons beter kunnen - en zouden moeten -.

Hier is Volt's visie voor de stad van de toekomst.

Hoofdvorstel 1: Betaalbare en inclusieve huisvesting en stadsplanning

(1) Betaalbare huisvesting

Het kopen van een huis wordt vaak gezien als een belangrijke stap in ons leven als individu en is cruciaal voor wie een gezin wil stichten. Niet alleen schaadt het gebrek aan een woning onze positie en kansen in de maatschappij, het heeft ook een grote invloed op onze gezondheid. Daarom gelooft Volt in het recht op een huis, met als doel de woningmarkt betaalbaarder te houden en tegelijkertijd financiële steun te geven aan mensen die hun allereerste huis willen kopen. We zullen hiervoor concrete voorstellen doen door te kijken naar **Europese Best Practices**: we kunnen leren van enkele projecten die al lopen in andere landen om het kopen en huren van een huis of appartement betaalbaarder te maken, vooral voor jongere mensen. Bovendien zal het recht op een woning verdere investeringen in kwalitatieve sociale huisvesting, opvang en tijdelijke slaapplekken omvatten.

(2) Inclusieve stad

Volt streeft naar een gebouwde omgeving waarin iedereen zich kan ontplooiën, ongeacht achtergrond, capaciteiten of geslacht. Vandaag de dag zijn er nog veel barrières in onze openbare ruimten die inclusie in de weg staan, of het nu gaat om de trappen waardoor een persoon met een handicap een omweg moet maken, het gebrek aan openbare verlichting waardoor kwetsbare mensen 's nachts plekken mijden of het niet beschikbaar zijn van informatie in andere talen dan de lokale taal. Volt wil inclusieve openbare ruimten realiseren door verenigingen en vertegenwoordigers van minderheden te betrekken bij het ontwerp van grote stadsprojecten en richtlijnen te ontwikkelen die lokale overheden gemakkelijk kunnen toepassen bij hun ontwikkelingsprojecten om mogelijke barrières voor inclusie te controleren en te verhelpen.

Hoofdvorstel 2: Gezonde en duurzame huisvesting en stadsplanning

(1) Koele steden: stedelijke hitte-eilanden verminderen

De zomers worden heter en in steden is het vaak veel warmer dan in de nabijgelegen landelijke gebieden. Dit is niet alleen oncomfortabel, maar kan ook een gezondheidsrisico vormen voor kwetsbare mensen. Volt stelt voor dat we, in plaats van onze auto's, treinen en huizen af te koelen met airconditioning, de hele stad gaan afkoelen, op een natuurlijke manier. We moeten de warmste delen van onze steden identificeren via hittekaarten en op basis daarvan het stedelijk gebied eromheen aanpassen. Dit kan het planten van bomen en het vergroenen van gevels betekenen, maar ook infrastructuur zoals fonteinen, zonnezeilen en pergola's. Daarnaast maakt het toewijzen van minder ruimte aan wegen, parkeerplaatsen en auto's en meer ruimte aan groene gebieden en burgergerichte ruimten zoals ontmoetingsplekken en pleinen hier deel van uit. Om de beste mix voor de lokale context te vinden, pleit Volt voor een co-creatieve aanpak waarbij bewoners en bedrijven samen met stadsplanners en experts hun toekomstige leefruimte plannen, ontwerpen en creëren. Bovendien zouden nieuwe constructies en renovaties fiscaal gestimuleerd moeten worden om groene gevels en daken op te nemen, evenals andere architecturale elementen die koeling van de openbare ruimte mogelijk maken.

(2) Duurzame huisvesting

Onze bebouwde omgeving is een van de grootste producenten van CO₂-uitstoot. Moderne gebouwen verminderen het energieverbruik door isolatie en efficiëntere apparaten. Hoewel we de bouw van energiezuinige huizen willen stimuleren, mogen ze bestaande gebouwen niet vervangen. Om de uitstoot van nieuwe constructies te compenseren door een lager energieverbruik, moeten ze

tien of twintig jaar gebruikt worden, tegen die tijd vinden er nieuwe renovaties (en emissies) plaats. Volt stimuleert daarom hergebruik en verbetering van bestaande gebouwen in plaats van sloop en wederopbouw. We stellen belastingkredieten voor de energetische renovatie en het hergebruik van gerenoveerde of verlaten gebouwen voor.

(3) Gezonde stad

Nu de wereldbevolking blijft groeien en verstedelijken, wordt het steeds belangrijker dat we prioriteit geven aan de gezondheid en het welzijn van onze steden en hun inwoners. Studies hebben aangetoond dat ongeveer 20% van de vroegtijdige sterfte in steden als Barcelona, en vergelijkbare percentages worden verwacht in Belgische steden als Brussel en Antwerpen, kan worden toegeschreven aan omgevingsfactoren zoals luchtvervuiling, gebrek aan groene ruimten en gebrek aan lichaamsbeweging. Een enorme hoeveelheid ruimte in de stad is bestemd voor auto's, zowel wat betreft parkeerplaatsen, parkeren op straat als auto's op de weg. Openbaar vervoer is daarentegen veel ruimte-efficiënter en kan de negatieve gezondheidseffecten die gepaard gaan met een autogericht stadsontwerp helpen verminderen.

Het ontwerp en het functioneren van steden kan een grote invloed hebben op de gezondheid en levenskwaliteit van de mensen die er wonen. Aangezien deze factoren bijdragen aan negatieve gezondheidsresultaten, is het van vitaal belang dat we een holistische benadering van stedelijk ontwerp hanteren waarbij gezondheid centraal staat. Om dit doel te bereiken moeten specifieke beleidsmaatregelen worden genomen, zoals het bevorderen van actief vervoer zoals fietsen en lopen, het uitbreiden van groene ruimten en parken, het implementeren van regelgeving om luchtvervuiling te verminderen en het opnemen van gezondheidseffectbeoordelingen in stedenbouwkundige beslissingen. De voordelen van deze beleidsmaatregelen zijn onder andere een verbeterde gezondheid en welzijn, meer veiligheid voor fietsers en een leefbaardere, duurzame gemeenschap voor iedereen. Door gezondheidsbevorderende steden te creëren, kunnen we het leven van miljoenen mensen verbeteren en meer duurzame, leefbare gemeenschappen creëren voor de komende generaties.

Vier zeer specifieke maatregelen in dit verband zijn (1) uitbreiding van lage-emissiezones naar alle steden (wat vergelijkbaar kan zijn met het huidige Brusselse model) (2) de invoering van lage-emissiezones voor houtkachels naast auto's als aanvulling op het verkeer, dat over het

algemeen de meest dominante bron van blootstelling aan luchtverontreiniging is, houtkachels ook zorgen voor een onaanvaardbaar hoge blootstelling aan fijnstof in woonwijken (3) de verplichting om gezondheidseffecten te beoordelen te implementeren in stedelijke en ruimtelijke planningsbeoordelingen zoals MER en (4) een eerlijke toewijzing van ruimte in steden, met een maximum % van de ruimte die mag worden toegewezen aan auto's (wegen en parkeerplaatsen) en minimumpercentages voor groene gebieden, recreatiegebieden, voetgangers, fietsers en openbaar vervoer.

(4) Schone stad

Schone stedelijke ruimtes verhogen de aantrekkingskracht en het gebruik van voorzieningen zoals parken, speeltuinen en vervoer. Op dit moment zijn er twee zaken die de netheid van onze steden beïnvloeden: het ophalen van afval en zwerfvuil. Vuilniszakken die de dag voor het ophalen op straat liggen, zijn niet alleen een doorn in het oog, maar zorgen ook voor problemen met dieren en ziekten. Hetzelfde geldt voor het ontbreken van voldoende openbare vuilnisbakken, wat aanzet tot zwerfvuil en ertoe leidt dat onze openbare ruimtes vaak schoongemaakt moeten worden. Volt stelt voor om dit bij de bron aan te pakken: Installeer centrale ondergrondse afvalverzamelpunten in elke andere weg en verhoog het aantal moderne afvalbakken in onze openbare ruimtes. Verder stellen we voor om nieuwe en gerenoveerde huizen te verplichten om centrale afvalverzamelkamers te hebben, zoals dat al standaard is in veel andere Europese landen.

Verkiezingsprioriteit 9.A. : Hervorming Brussel

Momenteel is Brussel gelaagd en inefficiënt. Er is het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met de bevoegdheden van de gewesten, met een parlement en een regering (minister-president). De provinciale bevoegdheden worden gedeeld door de *Hoge ambtenaar van de Brusselse Agglomeratie/Haut fonctionnaire de l'Agglomération* en de minister-president van het Gewest. Binnen dit gewest zijn er 19 gemeenten, elk met hun eigen burgemeester, gemeenteraad en prioriteiten. Die prioriteiten liggen vaak niet op één lijn tussen de gemeenten, terwijl de realiteit laat zien dat ze verstrengeld zijn. De grenzen tussen de gemeenten zijn vervaagd en we leven in een realiteit van 1 grootstedelijk gebied.

Ons voorstel

We willen Brussel hervormen tot 1 hoofdstad met 19 districten.

Voor ons voorstel kijken we naar het model van andere Europese hoofdsteden, zoals Berlijn of Praag. Wij vinden dat het huidige Brussels Hoofdstedelijk Gewest de Stad Brussel moet worden, een stad met gewestelijke, provinciale en gemeentelijke bevoegdheden in één, waar de burgemeester ook optreedt als gewestelijk minister-president en provinciegouverneur. De huidige 19 gemeenten zouden districten binnen de stad worden, hiervoor zouden we het Antwerpse model kunnen gebruiken.

Volt wil het bestuur van Brussel efficiënter maken door van de 19 gemeenten districten van 1 stad te maken, met gemeentelijke, provinciale en gewestelijke bevoegdheden.

Verkiezingsprioriteit 9.B: Strategische uitbreiding van de bevoegdheden van de EU

Volt is van mening dat veel problemen overal in Europa (of zelfs daarbuiten) hetzelfde zijn en een Europees antwoord nodig hebben. Daarom zou het zinvol zijn om bevoegdheden over te hevelen van nationaal en regionaal, of zelfs lokaal, niveau naar de EU.

1. Gezondheidszorg

De Corona-pandemie heeft aangetoond dat de verdeelde nationale of regionale vertegenwoordigers niet in staat waren om een antwoord te geven op een wereldwijde pandemie. Elk land of elke regio had zijn eigen maatregelen, met elk een andere impact op de mensen die er woonden. Grenzen werden gesloten, gezinnen uiteengerukt en de impact op de gezondheidszorg was overal anders. Elk land vocht voor zijn eigen levering van maskers of ander medisch materiaal en concurreerde met andere lidstaten in plaats van samen te werken om meer gedaan te krijgen. Dit laatste was te zien bij de vaccins, waar de EU tussenbeide kwam en onderhandelde met de farmaceutische bedrijven als een grote economische en politieke macht, met positieve resultaten.

2. Energie

De oorlog in Oekraïne, met de daaruit voortvloeiende vermindering van de Russische energie-import, creëerde opnieuw een concurrentiestrijd tussen de lidstaten. Lidstaten zouden op eigen houtje gaan onderhandelen met andere landen die fossiele brandstoffen exporteren, terwijl het energienetwerk onderling verbonden is. De CO2-uitstoot van een kolencentrale van een land stopt niet bij de grens, zeker niet als deze centrale aan de grens is gebouwd. Niet elk land heeft toegang tot een zee, wat de mogelijkheden voor windenergie beperkt.

3. Klimaat

Klimaatverandering stopt niet bij de grens. Het beïnvloedt het hele continent met overstromingen in de Belgisch-Duitse grensstreek, bosbranden in het hele zuiden en smeltende gletsjers in de Alpen.

4. Asiel en migratie

Volt wil een menselijk vluchtelingenbeleid en een slim arbeidsmigratiebeleid voor de EU.

Samenwerking en solidariteit zijn een voorwaarde om toekomstige migratiecrises in Europa te voorkomen. We zullen onze Europese waarden tonen door vluchtelingen en asielzoekers op een menselijke manier op te vangen en hen een toekomst te bieden. Geen enkele volwassene of kind mag vastzitten op gevaarlijke en onmenselijke plaatsen zoals de kampen op Moria of Lesbos. Volt wil ook arbeidsmigranten een betere toekomst geven door hen duidelijkheid te geven over de mogelijkheden. Zo verbeteren we de situatie van de arbeidsmigranten, onszelf en hun landen van herkomst.

5. **Landbouw**

Op dit moment moeten boeren in verschillende landen zich aan verschillende regels houden, maar hun producten kunnen zonder problemen in de hele EU worden geëxporteerd. Dit creëert een situatie van oneerlijke concurrentie.

Volt is een Europese partij, met een focus op de EU. Daarom willen we meer bevoegdheden overhevelen naar het Europese niveau, waar dat zinvol is.

Verkiezingsprioriteit 10: Burgerparticipatie

Steeds meer burgers keren zich af van de maatschappij en het beleid. Het aantal mensen met een anti-overheidshouding neemt toe. Burgers voelen zich slecht vertegenwoordigd door hun gekozen vertegenwoordigers en vinden dit een belangrijk probleem, zoals blijkt uit studies. Bovendien is een belangrijke bron van frustratie dat burgers geen invloed hebben op het beleid tussen twee verkiezingen in. Deze ontevredenheid is even groot op regionaal als op federaal niveau.

Onderzoek toont aan dat dit mensen doet verlangen naar een sterke leider.⁸ In antwoord hierop wil Volt de democratie versterken met een sterker burgerschap. Voor een heropleving van de democratie met sterke elementen van burgerschap en burgerparticipatie willen we de volgende voorstellen introduceren op de niveaus van de regionale overheid:

Hoofdvoorstel 1: volksraadpleging (referenda)

We willen **het decreet over volksraadpleging in de grondwet implementeren** en we willen **"burgerrapporten"** naar het model van Oregon in de VS **implementeren**.

De huidige grondwet voorziet in niet-bindende referenda op regionaal niveau. Er is echter nog geen uitvoeringsbesluit in Vlaanderen, in tegenstelling tot het Brussels Gewest.

Volt wil dat burgers goed en objectief geïnformeerd worden vóór een volksraadpleging. Volt wil alle kiezers voor elke volksraadpleging een burgerrapport geven.

Het "burgerrapport" is gebaseerd op het Oregon-model dat sinds 2010 in de VS wordt toegepast (CIR - Citizens Initiative Review).

Het begint met een panel van 18-24 getrokken burgers die zo representatief mogelijk zijn voor de bevolking. Het panel bestudeert gedurende vijf dagen alle **voor- en nadelen van de voorstellen**, met de hulp van experts, en maakt onderling afspraken over feiten en cijfers.

Dit verslag wordt vervolgens via de pers aan het publiek gepresenteerd. Kiezers

ontvangen dit verslag ook **samen met hun stembiljet** voor een plebisciet.

Hoofdvorstel 2: Petitierecht

Volt pleit ervoor om het petitierecht, dat al federaal bestaat, uit te breiden naar het Vlaams en Waals Gewest, zoals dat al bestaat in het Brussels Gewest. Op die manier krijgen indieners van verzoekschriften spreekrecht in het parlement.

8

<https://www.rtbf.be/article/noir-jaune-blues-un-leader-fort-cest-une-societe-faible-1114>

1484

Hoofdvorstel 3: De gemeentelijke verordening verbeteren

(1) Ten eerste is er **één duidelijke en gedetailleerde participatieverordening** nodig. Momenteel stelt elke gemeente zijn eigen participatieverordening op. Hierdoor kunnen de voorwaarden in de ene gemeente anders of strenger zijn dan in de andere gemeente.

Volt stelt voor om alle participatie-instrumenten eenduidig en gedetailleerd in de gemeentelijke verordening op te nemen.

Ten tweede (2) **moeten burgerraden worden opgenomen in de participatieverordeningen**⁹.

Het gemeentelijk besluit beschrijft een aantal participatie-instrumenten, zoals volksraadplegingen. Het instrument 'door loting getrokken burgerraden' ontbreekt echter.

Volt wil ook dat dit instrument in het gemeentedecreet wordt opgenomen.

Verder (3), **Meer transparantie in de besluitvorming zou het geval moeten zijn.**

Er zijn veel gemeenteraden die willen dat hun administratieve documenten zo weinig mogelijk worden ingezien, zowel door gemeenteraadsleden als door burgers.

Volt is er voorstander van om het Waalse decreet over te nemen in het Vlaamse en

Brusselse Gewest.¹⁰ De uitgebreidere transparantieverplichtingen in het Waalse transparantiedecreet¹¹ moeten daarom ook in het Vlaamse decreet over lokaal bestuur¹² worden opgenomen.

De tekst verplicht gemeenten en provincies om de ontwerpberaadslagingen en samenvattende nota's over de agendapunten van de openbare vergadering van hun gemeenteraad uiterlijk vijf volle dagen voor die van de gemeenteraad te publiceren.¹³

De enige persoonlijke gegevens die worden doorgegeven zijn de namen van de vertegenwoordigers, gekozen personen en kandidaten voor deze functies. De persoonsgegevens van andere betrokken natuurlijke personen worden geanonimiseerd. De gemeente kan documenten openbaar maken via deze gratis tool: deliberations.be

We merken dat transparantie soms beperkt wordt door bijvoorbeeld teksten online beschikbaar te maken in de vorm van foto's, zodat ze niet door zoekrobots **.geïndexeerd** worden.

Volt wil dergelijke vormen van regelgevende obstructie verbieden.